

Gerard Kramer

Vorderingen maken

WoordStudie

-

Bijbellezers zijn vertrouwd met het begrip ‘groei’, en dan speciaal met ‘geestelijke groei’. Kleine kinderen leren we daarom al: ‘Lees je Bijbel, bid elke dag, dat je groeien mag’. De handgebaren die de kinderen daarbij maken, laten duidelijk zien dat ze door dat groeien steeds groter worden. Op deze manier maken ze zichtbaar dat Bijbellezen en bidden noodzakelijk zijn voor wie geestelijk wil groeien, oftewel geestelijk groter wil worden. Er is echter een kleine woordgroep die vanuit een iets andere invalshoek duidelijk maakt wat geestelijke groei inhoudt. Bij die woordgroep zullen we in deze WoordStudie stilstaan.

De Stoa¹

De Stoïcijnen waren Paulus goed bekend. Hij sprak met hen op de Areopagus in Athene, en in zijn toespraak in Handelingen 17 citeert hij zelfs uit hun geschriften. Een woord dat de Stoïcijnen vaak gebruikten, was *prokopè*, dat ‘voortgang’, ‘vordering’ betekent, en ook het werkwoord *prokoptoo*, dat ‘vooruitgaan’,

---

¹ Het woord stoa betekent zuilengang en staat voor de stoa poikilè (beschilderde zuilengang). Dat was een zuilengang aan de noordkant van de Agora van Athene, alwaar de stichter van de Stoa, Zeno van Citium (Cyprus, 334-264 v. Chr.) zijn onderwijs gaf. Zie foto (Wikipedia).

‘voortgaan’, ‘vorderen’ betekent. Zij zagen zichzelf graag als mensen die vorderingen maakten in de filosofie van de Stoa. Dat hield in hun geval in dat zij hun geestelijke antenne steeds beter richtten op het ordenend beginsel, de logos, de godheid, en daardoor gelukkig werden. Hun lot was immers door deze hogere instantie uitgedacht, en zij moesten daarmee instemmen of zich daarin schikken om het echte geluk te ervaren. Op de weg naar dit stadium was toename, progressie, mogelijk, oftewel: men kon vorderen en zo gaan horen tot de categorie mensen die vorderingen maakten, de *prokoptontes*, d.i. de ‘vorderenden’ – in tegenstelling tot de massa, die hierover niet nadacht en dus niet vorderde.

Het Nieuwe Testament

Deze woordgroep wordt in het Nieuwe Testament vrijwel uitsluitend gebruikt door Paulus, en slechts eenmaal door Lucas. Beiden schrijven een soort Grieks dat dicht tegen het klassieke literaire Grieks aan ligt.

Gr. prokoptoo

We beginnen met enkele plaatsen waar het Griekse werkwoord *prokoptoo* een ‘gewone’ of meer alledaagse betekenis heeft. De vertaling van dit woord is steeds geursiveerd:

- De nacht is *ver gevorderd* (Rom. 13:12).

Daarnaast is de betekenis vooral ‘toenemen’, zowel positief:

- Jezus *nam toe* in de wijsheid en grootte en gunst bij God en mensen (Luc. 2:52);
- Neutraal resp. negatief wordt het ook gebruikt:
- ...en in het jodendom meer *toenam* dan vele leeftijdgenoten van mijn geslacht (Gal. 1:14);
- want zij zullen *voortgaan* tot toenemende goddeloosheid (2 Tim. 2:16);
- maar zij zullen niet verder *voortgaan* (2 Tim. 3:9);
- maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger *voortgaan* (2 Tim. 3:13).

Gr. prokopè

Het zelfstandig naamwoord *prokopè* wordt alleen door Paulus gebruikt, en wel uitsluitend voor geestelijke groei:

‘En ik wil dat u weet, broeders, dat mijn omstandigheden veeleer tot *bevordering* van het evangelie hebben gediend’ (Fil. 1:12). Een betere vertaling zou zijn ‘tot vordering van het evangelie’. Het evangelie *wordt* namelijk niet bevorderd, maar *vordert zelf*, gaat zelf voort.

‘En in dit vertrouwen weet ik dat ik zal blijven en bij u allen zal blijven tot uw *bevordering*’ (Fil. 1:25). Ook hier zou ‘vordering’ een betere vertaling zijn. Paulus beoogt niet dat de gelovigen ‘*bevorderd worden*’, maar dat ze *zelf vorderen*, dus geestelijke vooruitgang boeken. Uiteindelijk is er niemand zover dat hij het eindniveau heeft behaald en niet meer verder kan vorderen. De apostel schrijft immers aan Timoteüs:

‘Behartig deze dingen, leef daarin, opdat aan allen duidelijk wordt dat je *vorderingen* maakt’ (1 Tim. 4:15). Letterlijk staat er: ‘opdat uw *vordering* aan allen duidelijk is’.

Ten slotte is het goed ons af te vragen:

- of het evangelie dankzij ons vordert of stagneert;
- of wij samen als gelovigen vorderingen maken of achteruitgaan;
- of het aan iedereen duidelijk is dat ik vorderingen maak of stilsta.

Oude Sporen 2015

